

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Rafał Wagner

Protokolant: Maksymilian Obrębski

po rozpoznaniu 4 marca 2024 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **S. J.**

przeciwko **(...)S.A. z siedzibą w W.**

o **zapłatę**

I. oddala powództwo;

II. zasądza od S. J. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. tytułem kosztów procesu 5 917 (pięć tysięcy dziewięćset siedemnaście) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 3208/20

UZASADNIENIE

27 listopada 2020 r. (data złożenia w urzędzie pocztowym – k. 59) powódka S. J. wniosła przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W. pozew o zapłatę kwoty 93.230 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: (i) od kwoty 92.000,00 zł od dnia 3 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, (ii) od kwoty 1.230,00 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania według norm prawem przewidzianych (pozew – k. 3 - 59). W uzasadnieniu wskazała, iż mimo zgłoszenia wystąpienia zdarzenia powodującego odpowiedzialność ubezpieczeniową po stronie pozwanego, ten odmówił wypłaty odszkodowania za uszkodzenie (szkodę całkowitą) pojazdu. Wartość dochodzonego roszczenia stanowiła różnicę pomiędzy sumą ubezpieczenia pojazdu określoną w polisie autocasco (112.000 zł) a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym (20.000 zł).

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu (odpowiedź na pozew – k. 72 - 91). W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż szkoda, której naprawienia domaga się powódka nie mogła powstać w okolicznościach podanych przez nią w zgłoszeniu szkody, przy czym sama wysokość szkody nie została zakwestionowana.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka zawarła z pozwaną umowę ubezpieczenia autocasco samochodu marki J., model(...) nr rej. (...)na okres od 4 stycznia 2019 r. do 3 stycznia 2020 r. (polisa nr (...) wraz z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia AC przyjętymi uchwałą zarządu (...) S.A. nr (...) – k. 19 - 31).

3 grudnia 2019 r. zgłoszono pozwanemu szkodę z ubezpieczenia autocasco ww. pojazdu. Zgodnie ze zgłoszeniem, 28 listopada 2019 r. kierujący pojazdem A. J., próbując podczas pokonywania zakrętu wyminąć nadjeżdżający z naprzeciwka niezidentyfikowany pojazd poruszający się po niewłaściwym pasie drogi, wypadł z pasa ruchu, co spowodowało uderzenie pojazdu powódki w drzewo znajdujące się po prawej stronie pasa ruchu.

W wyniku złożenia do pozwanego zgłoszenia szkody komunikacyjnej, pozwany wszczął postępowanie likwidacyjne. Pismem z 15 stycznia 2020 r. pozwany odmówił wypłaty odszkodowania wskazując, iż analiza zebranego w toku likwidacji materiału nie potwierdziła deklarowanego przebiegu zdarzenia drogowego, ponieważ ustalony obraz uszkodzeń pojazdu oraz opis ruchu pokolizyjnego i dynamiki zdarzenia pozwalają wnioskować, że uszkodzenie pojazdu powstało w okolicznościach innych niż deklarowane w zgłoszeniu szkody, podczas gdy pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkody, które powstały w okolicznościach odmiennych niż podane w zgłoszeniu szkody.

Powódka nie zgodziła się ze stanowiskiem ubezpieczyciela i 24 stycznia 2020 r. złożyła odwołanie od odmownej decyzji. Ostateczne stanowisko pozwany zajął w piśmie z 20 lutego 2020 r., konsekwentnie odmawiając wypłaty odszkodowania za ujawnione uszkodzenia oraz podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd zważył, co następuje:

Niespornym w sprawie jest fakt, iż pomiędzy powódką, a pozwanym została zawarta umowa ubezpieczenia autocasco, która swoim zakresem obejmowała odszkodowanie za uszkodzenie pojazdów mechanicznych dopuszczonych do ruchu drogowego na drogach publicznych (ww. polisa nr (...), dalej zwana "polisą" oraz ww. ogólne warunki ubezpieczenia przyjęte uchwałą zarządu pozwanego nr (...), dalej określane jako "warunki ubezpieczenia" lub „OWU”).

Zgodnie z art. 805 k.c., stanowiącym w § 1, iż przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę; zaś w § 2 ust. 1, że świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym – określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku; należało przyjąć co do zasady istnienie podstawy odpowiedzialności pozwanego z tytułu zawartej z powódką umowy ubezpieczenia potwierdzonej ww. polisą.

Natomiast ustalenie zakresu odpowiedzialności za powstałą szkodę oraz jej wysokości i sposobu obliczenia, z tytułu zdarzeń objętych przedmiotową polisą powinno zostać dokonane na zasadach określonych w warunkach ubezpieczenia i na ich podstawie pozwany powinien ustalić i wypłacić należne powódce odszkodowanie lub odmówić jego wypłaty w razie stwierdzenia wyłączenia swojej odpowiedzialności.

Postanowienia § 3 ust. 1 OWU określają zakres ubezpieczenia, wskazując w szczególności, że objęte nim są m.in. szkody polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu pojazdu wskutek wypadku, podczas gdy wypadek w § 1 ust. 3 pkt 25) OWU zdefiniowany został jako „zdarzenie powstałe wskutek nagłego działania siły mechanicznej w momencie zetknięcia się pojazdu z (...) przedmiotami znajdującymi się na zewnątrz pojazdu, powodujące uszkodzenie, bądź zniszczenia pojazdu (...) zaistniałe w tym samym czasie, miejscu i z tej samej przyczyny.”

Przyczyny wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej określają postanowienia § 4 OWU, który w ust. 3 stanowi, że ubezpieczyciel jest zwolniony z odpowiedzialności za szkody, których ze zgłoszonym zdarzeniem ubezpieczeniowym nie łączy związek przyczynowy. Postanowienia § 9 przewidują obowiązki ubezpieczonego w razie wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, w tym w szczególności obowiązek przedstawienia dowodów dotyczących wystąpienia zdarzenia objętego umową ubezpieczenia.

W pierwszej kolejności należało ustalić, na kim ciąży obowiązek dowiedzenia faktów uzasadniających odpowiedzialność pozwanego. Co do zasady, ciężar dowodu spoczywa na podmiocie, który z podnoszonych faktów wywodzi skutki prawne (zgodnie z art. 6 k.c.).

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2007 r. w sprawie sygn. akt II CSK 436/06, dla oceny praw i obowiązków stron w ramach stosunku ubezpieczenia podstawowe znaczenie ma łącząca strony umowa oraz ogólne warunki ubezpieczenia, które uszczegółowiają przepisy art. 805 i 821 k.c. regulujących umowę ubezpieczenia (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 maja 2021 r., sygn. IV CSKP 45/21, gdzie wskazano, że strony umowy ubezpieczenia mogą w granicach wyznaczonych treścią normy wynikającej z art. 805 k.c., uzgodnić, zaistnienie jakiego zdarzenia będzie rodziło po stronie ubezpieczyciela obowiązek wypłaty odszkodowania).

Pojęcie wypadku ubezpieczeniowego (zdarzenia losowego) zostało zdefiniowane w art. 3 ust 1 pkt 57 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej stanowiącym, że zdarzeniem losowym jest niezależne od woli ubezpieczającego lub ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne, którego wystąpienie powoduje między innymi uszczerbek w dobrach majątkowych po stronie ubezpieczającego lub innej osoby objętej ochroną. Zgodnie z ww. wyrokiem Sądu Najwyższego (sygn. II CSK 436/06) dopiero zajście tego wypadku powoduje powstanie po stronie zakładu ubezpieczeń obowiązku świadczenia w postaci zapłaty odszkodowania, a wykazanie zaistnienia tego wypadku spoczywa na ubezpieczającym. Warto przywołać również pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie sygn. akt I ACa 1113/12, zgodnie z którym w myśl art. 805 § 1 k.c. konieczną przesłanką powstania odpowiedzialności z umowy ubezpieczenia jest zajście przewidzianego w umowie wypadku ubezpieczeniowego, przy czym wypadek ten może powstać niezależnie od woli ubezpieczającego, bądź też stanowić przejaw zamierzonego działania. Obowiązek świadczenia ubezpieczyciela powstaje, gdy wypadek ubezpieczeniowy zaistniał wbrew lub niezależnie od woli ubezpieczającego, a w każdym razie bez jego winy, przy czym to na ubezpieczającym ciąży obowiązek jednoznacznego i nie budzącego żadnej wątpliwości wykazania okoliczności zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego.

Tym samym to obowiązkiem powódki było w niniejszej sprawie wykazanie, iż do wypadku objętego umową ubezpieczenia doszło, że wypadek ten był zdarzeniem losowym niezależnym od jej woli, przyszłym i niepewnym, a nadto wykazanie wartości szkody, którą miałby pokryć ubezpieczyciel z tytułu tej umowy. Wobec faktu, że ubezpieczyciel kwestionował, że zadeklarowane w zgłoszeniu szkody wystąpiły wskutek zgłoszonego zdarzenia, twierdząc że wskazywane przez powódkę okoliczności zaistnienia wypadku drogowego nie nastąpiły, a szkoda w majątku powódki powstała w innych okolicznościach (potencjalnie w sposób zawiniony lub umyślny), to na powódce ciążył obowiązek udowodnienia, że szkoda powstała w jej majątku była objęta odpowiedzialnością pozwanego z tytułu zawartej umowy. Gdyby bowiem okazało się, że uszkodzenia w pojeździe powstały w inny sposób, np. w wyniku działania umyślnego lub okoliczności zawinionych przez ubezpieczającego lub kierującego pojazdem, pozwany mógłby bronić się zarzutem wyłączenia odpowiedzialności z powodów wymienionych w § 4 OWU. W niniejszej sprawie, z uwagi na niewywiązanie się przez powódkę z obowiązku przedstawienia dowodów dotyczących wystąpienia zdarzenia objętego umową ubezpieczenia (§ 9 OWU), pozwany ubezpieczyciel nie miał możliwości sprawdzenia, czy zachodzą w tym zakresie okoliczności jego odpowiedzialność wobec powódki wyłączające, określone w § 4 OWU, w tym ustalenia, czy przyczyną szkody nie była wina umyślna albo rażące niedbalstwo ubezpieczonego. Odpowiedzialność ubezpieczyciela nie jest nieograniczona, niezależna od przyczyn powstania szkody, w szczególności czy ich przyczyną były zawinione czy też niezawinione (zależne od jego woli czy też niezależne) działania bądź zaniechania ubezpieczającego.

W ocenie Sądu przeprowadzony w niniejszym postępowaniu, dowód z opinii biegłego z zakresu techniki prowadzenia pojazdów mechanicznych i rekonstrukcji wypadków drogowych, J. J., wykazał, iż zgłoszone w ramach ubezpieczenia uszkodzenia w pojeździe z dużym prawdopodobieństwem nie powstały w okolicznościach wskazanych w zgłoszeniu szkody (a następnie przez powódkę w pozwie) (opinia biegłego - k. 146 - 166, opinia uzupełniająca - k. 202 - 216). Biegły, powołując się na dokumentację fotograficzną oraz dokonane przez siebie pomiary, analizy i obliczenia, jak również oględziny miejsca zdarzenia, stwierdził, że uszkodzenia zgłoszone przez powódkę w pojeździe najprawdopodobniej nie mogły powstać w warunkach opisanych w pozwie, co wynika w szczególności: (i) ze stwierdzonego braku kompatybilności geometrycznej między ujawnionym zakresem uszkodzeń pojazdu a wskazywanym przez powódkę i kierującego położeniem pojazdu w chwili kontaktu z przeszkodą, (ii) ze stwierdzonego braku kompatybilności geometrycznej i energetycznej w zakresie uszkodzeń pojazdu i uszkodzenia pnia drzewa oraz (iii) ze stwierdzonego charakteru wykonanych przez kierującego pojazdem manewrów, określonych jako rażąco odmienne od praktykowanych w przeciętnej technice jazdy. Tym samym w opinii wykazano, że ujawnione uszkodzenia pojazdu nie pozostawały w związku przyczynowym ze zdarzeniem opisanym w pozwie, gdyż uszkodzenia (w tym w szczególności lusterka zewnętrznego na prawym boku auta) nie korespondowały z opisem zdarzenia i usytuowaniem przeszkody. Kwestię tę biegły szczegółowo przeanalizował w treści opinii, dokumentując to materiałem fotograficznym i naniesionymi tam swoimi pomiarami.

Mając na względzie tak ustalony porządek dowodzenia oraz zebrany w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności opinię biegłego, w danym stanie faktycznym Sąd przyjął, że uszkodzenia samochodu powódki zgłoszone w postępowaniu likwidacyjnym nie powstały w warunkach i miejscu wskazanym w zgłoszeniu (nie powstały w tym samym czasie, miejscu i z tej samej przyczyny co zdarzenie opisywane w pozwie, nie spełniając tym samym definicji wypadku określonej w OWU).

Opinia (główna i uzupełniająca) biegłego w ocenie Sądu była opinią rzetelną, zawierającą konkretne, w całości oparte na materiale dowodowym wnioski i twierdzenia, które w sposób logiczny dają się wywieść z oceny dokonanego materiału dowodowego. Przy tym, opinia była jasna, niezawierająca żadnych nieścisłości, czy wykluczających się stwierdzeń. Postulowana przez powódkę wadliwość czynności biegłego w postaci przeprowadzenia oględzin na potrzeby opinii głównej bez udziału kierującego pojazdem została skorygowana przy sporządzaniu opinii uzupełniającej. Zgłoszone przez powódkę pozostałe zarzuty do opinii (k. 230 – 234): (i) stanowią w zasadniczej części polemikę z wnioskami biegłego, niezawierającą rzeczowej argumentacji, a opierającą się na niezadowoleniu strony z wyniku pracy specjalisty, (ii) odnoszą się do przyjętych przez biegłego na potrzeby sporządzenia opinii założeń dot. okoliczności zdarzenia (w szczególności w opozycji do twierdzeń kierującego), które w ocenie Sądu nie mają istotnego wpływu na jednoznaczną konkluzję opinii, (iii) odnoszą się do zaniechania przez biegłego przeprowadzenia niektórych rodzajów badania uszkodzeń pojazdu (organoleptyczne i instrumentalne badanie uszkodzeń), podczas gdy uzasadnione jest stanowisko biegłego, że z uwagi na upływ czasu przeprowadzenie takich badań „w stanie jak bezpośrednio po zdarzeniu” nie jest możliwe. Przy tym, biegły w sposób rzetelny i konkretny wyjaśnił, że nieprzeprowadzenie (z uwagi na faktyczną niemożliwość lub niecelowość) niektórych rodzajów badań nie miało istotnego znaczenia dla konkluzji opinii. Opinia biegłego była na tyle przekonująca, że nie było podstaw do dopuszczania w tej sprawie dowodu z opinii innego biegłego sądowego oraz przeprowadzenia eksperymentu na miejscu zdarzenia.

Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Dokonując w tym postępowaniu takiej oceny, Sąd dał wiarę w całości opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i kierując się jej wnioskami dokonał oceny zasadności zgłoszonego żądania.

Mając zatem na uwadze ustaloną przez Sąd okoliczność, że do powstania szkody w majątku powódki doszło w innych niż deklarowane w zgłoszeniu szkody i w pozwie (dotąd nie ustalonych) okolicznościach, a tym samym z uwagi na brak wykazania związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem opisanym w pozwie, roszczenie jako nieudowodnione należało oddalić.

Mając zatem na względzie powyższą argumentację, należało orzec jak w wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 oraz 108 k.p.c. przyjmując, iż strona przegrywająca ponosi koszty postępowania, w tym koszty zastępstwa procesowego, w sprawie i obciążył nimi w całości powódkę. Na zasądzoną kwotę 5 917 zł składały się koszty zastępstwa procesowego – 5 400 zł podwyższone o 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 500 zł zaliczki na biegłego uiszczonej przez pozwanego (k. 128).